

Lublin 18 stycznia 2017r.

Dr hab. Adam Nogalski prof. nadzw.
Kierownik Katedry i Kliniki
Chirurgii Urazowej i Medycyny Ratunkowej
Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

**Ocena rozprawy doktorskiej z dziedziny nauk o zdrowiu mgr Agaty Pawlak
zatytułowanej: „Uwarunkowania rozwoju ratownictwa medycznego na
obszarach wiejskich”.**

Rozwijający się od 16 lat w Polsce System Państwowego Ratownictwa Medycznego podlega ciągłym zmianom warunkowanymi w znacznej mierze przez instytucje odpowiedzialne za jego funkcjonowanie, które wprowadzają odpowiednie przepisy prawa mające na celu usprawnienie funkcjonowania tego systemu. Cechą charakterystyczną tej części systemu ochrony zdrowia jest konieczność współpracy z innymi, niemedycznymi służbami ratunkowymi które w zależności od rodzaju nagłych zagrożeń wspierają ratownictwo medyczne dysponując odpowiednimi środkami i przeszkolonym personelem. Przykładem takiej współpracy są działania podejmowane przez ratowników Państwowej lub Ochotniczej Straży Pożarnej w pierwszych minutach od zaistnienia zdarzenia nagłego np. wypadku komunikacyjnego czy innego stanu zagrożenia zdrowia lub życia, które ze względu na uwarunkowania geograficzne, szczególnie widoczne w obszarach wiejskich, są oddalone od miejsc stacjonowania jednostek systemu ratownictwa medycznego. Krajowy System Ratowniczo Gaśniczy ma znacznie bardziej rozbudowaną sieć placówek terenowych i skuteczny system ich dysponowania, co w praktyce oznacza że to właśnie te służby zazwyczaj docierają na miejsce zdarzenia jako pierwsze. W zestawieniu z podstawową zasadą medycyny ratunkowej mówiącej o malejących szansach na przeżycie lub wyzdrowienie poszkodowanych z każdą upływającą minutą,

powoduje że to właśnie strażacy OSP są grupą zawodową których działalność może w sposób istotny przyczynić się do ratowania życia i poprawy wyników leczenia osób, które znajdują się w stanie nagłego zagrożenia życia lub zdrowia w takich właśnie okolicznościach. Dlatego tak cenne są nowatorskie opracowania naukowe poruszające te zagadnienia. Takim właśnie opracowaniem jest dysertacja doktorska mgr Agaty Pawlak.

Przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska mgr Agaty Pawlak oparta została na zbiorze 4 publikacji naukowych stanowiących oryginalne osiągnięcie naukowe doktorantki o łącznej punktacji MNiSW/KBN: 15 pkt i Punktacji współczynnika wpływu IF – 0,401 pkt. W 2-ch z tych prac mgr Agata Pawlak jest pierwszym autorem natomiast w dwóch pozostałych jest drugim autorem.

Rozprawa w formie oprawionego wydruku komputerowego liczy 106 stron i składa się z następujących części: Wykaz publikacji stanowiących prace doktorską, Spis treści, Wykaz skrótów, Streszczenie w języku polskim i angielskim, Wstęp, Cel pracy, Materiał i metody badawcze, Wyniki badań i dyskusja Wnioski, Podsumowanie, piśmiennictwo w postaci 24 pozycji bibliograficznych. Rozprawę uzupełniają zamieszczone pełne teksty oryginalnych prac będących przedmiotem rozprawy doktorskiej, które wraz z oświadczeniami współautorów obejmują 62 strony tekstu.

Zasadnicze rozdziały dysertacji poprzedzają „**Streszczenia**” w języku polskim i angielskim, które zawierają wszystkie niezbędne informacje dotyczące całości pracy łącznie z opisem 4 publikacji naukowych stanowiących oryginalne osiągnięcie naukowe doktorantki.

W pierwszym rozdziale pracy zatytułowanym „**Wstęp**” Autorka na 11 stronach przedstawia w pięciu podrozdziałach rys historyczny ratownictwa medycznego w Polsce, opisuje aktualny system ratownictwa medycznego w naszym kraju, ze szczególnym uwzględnieniem roli i zadań lotniczego

Pogotowia ratunkowego. Następne podrozdziały dedykowane są przedstawieniu zasad funkcjonowania Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego oraz roli dyspozytorów medycznych w uruchamianiu i odpowiednim zarządzaniu siłami obu tych systemów. Osobny podrozdział poświęcony jest omówieniu zasad pierwszej pomocy, a szczególnie zakresu czynności wykonywanych przez ratowników niemedycznych w ramach tzw. kwalifikowanej pierwszej pomocy w oparciu o wytyczne krajowych i zagranicznych towarzystw naukowych.

Poszczególne zagadnienia Autorka opisuje w sposób zwięzły i interesujący dla czytelnika. Wykazuje Ona także znajomość najnowszego piśmiennictwa naukowego i przepisów prawnych z zakresu omawianej problematyki.

W kolejnym, rozdziale zatytułowanym „**Cele pracy**” mgr Agata Pawlak w sposób opisowy i mało czytelny przedstawia zasadnicze założenia badawcze swojej pracy. Uważam, że prawidłowo przedstawiony i sformułowany cel główny pracy i cele szczegółowe znalazły się jedynie w streszczeniu pracy choć i one nie znajdują pełnego odzwierciedlenia w przedstawionych przez autorkę wnioskach pracy, co jest domeną poprawnie skonstruowanej pracy naukowej.

W rozdziale „**Materiał i metody**” doktorantka prezentuje zastosowane we wszystkich czterech pracach metody badań, opisuje grupy badawcze i zastosowane metody badań ankietowych. Pewien niedosyt budzi w tej części pracy brak wskazania kryteriów włączenia i wyłączenia osób, które podlegały badaniom ankietowym a więc i brak odpowiedzi na ile prezentowane wyniki badań są reprezentatywne dla poszczególnych grup zawodowych.

Kolejny rozdział zatytułowany „**Wyniki badań i dyskusja**” w którym na 8 stronach doktorantka w rzeczywistości przedstawiła wyłącznie wyniki swoich badań uzyskane we wszystkich czterech pracach będących przedmiotem dysertacji, natomiast rzeczywista dyskusja tych wyników w zestawieniu z opiniami innych autorów znajduje się w rozdziale 4 zatytułowanym

Podsumowanie, który niezgodnie z zasadami pisania prac naukowych znalazł się dopiero po rozdziale zatytułowanym wnioski.

Na zakończenie doktorantka formułuje 5 bardzo ważnych i praktycznych „Wniosków” końcowych, które w sposób logiczny wypływają ze zrealizowanych przez Autorkę badań, natomiast nie odpowiadają one w sposób jednoznaczny zarówno na cel główny jak i szczegółowe cele pracy, założone przed analizą materiału badawczego.

Materiały źródłowe przedstawione w rozdziale „Piśmiennictwo” w postaci 24 pozycji bibliograficznych pochodzących w zdecydowanej większości z piśmiennictwa polskojęzycznego i przytaczanych aktów prawnych.

Przedstawione powyżej uwagi krytyczne dotyczące głównie odstępstw od przyjętych powszechnie zasad pisania i logicznego układu prac naukowych wynikają raczej z obowiązku recenzenta i ze względu na drugorzędne ich znaczenie nie zmieniają one mojej pozytywnej oceny pracy jako całości:

W podsumowaniu należy stwierdzić, że rozprawa doktorska mgr Agaty Pawlak jest oryginalnym osiągnięciem Autorki opartym na własnym doświadczeniu i pracy badawczej oraz stanowi istotny wkład do dyskusji na temat poprawy skuteczności działania systemu ratownictwa medycznego w obszarach wiejskich, a jej wyniki mogą znaleźć zastosowanie praktyczne w codziennej pracy instytucji nadzorujących funkcjonowanie systemu ratownictwa w naszym kraju. Doktorantka wykazuje przy tym nie tylko rozległą wiedzę teoretyczną w zakresie ratownictwa przedszpitalnego, ale także duże doświadczenie zawodowe. To wszystko pozwala Autorce na naświetlenie omawianych problemów w sposób bardzo wszechstronny i odpowiadający najnowszemu stanowi wiedzy, a przy tym praktyczny i interesujący dla czytelnika.

Rozprawa doktorska mgr Agaty Pawlak zatytułowana: „Uwarunkowania rozwoju ratownictwa medycznego na obszarach wiejskich” spełnia warunki określone w art. 13 ust.1 ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu RP z dnia 2 grudnia 2014r. - Dz. U. poz. 1852).

Mam zatem zaszczyt przedstawić Wysokiej Radzie Naukowej Instytutu Medycyny Wsi im. Witolda Chodźki w Lublinie wniosek o dopuszczenie mgr Agaty Pawlak do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Dr hab. Adam Nogalski
prof. nadzw.

KATEDRA I KLINIKA CHIRURGII URAZOWEJ
I MEDYCYNY RATUNKOWEJ
Uniwersytet Medyczny w Lublinie
20-081 Lublin, ul. Staszica 18
tel. (081) 532-18-54

Kierownik Katedry i Kliniki
Chirurgii Urazowej i Medycyny Ratunkowej
Uniwersytetu Medycznego w Lublinie